

Maandag 27 december 1915 – ochtendeditie

Parijs, 26 december. Officieel communiqué van gisterenmiddag:

Het artillerieduel is het levendigst bij Lombardszijde, in het Belgische gebied, en in de Vogezen.

Maandag 27 december 1915 – avondeditie

Duitsland en de oorlog in Midden-Afrika.

Berlijn, 23 december.

Onlangs heeft de N.R.C. over België en de oorlog in Midden-Afrika een brief opgenomen, waaruit bij vluchtige lezing de gevolgtrekking kon gemaakt worden, dat het de schuld van Duitsland was, dat, in strijd met de Kongo-akte, de wereldoorlog ook naar Midden-Afrika was overgebracht.

Dat dit niet het geval is, blijkt uit een lezing, die de vroegere legatieraad dr. Alfred Zimmermann onlangs voor de Internationale Vereniging voor vergelijkende rechtswetenschap te Berlijn heeft gehouden. Bij die lezing was een gedistingeerd publiek aanwezig, dat uit geziene juristen, bekende Afrikareizigers, hoge ambtenaren, leden van de diplomatie enz. bestond. Zimmermann is vele jaren lid van de koloniale afdeling van het ministerie van buitenlandse zaken en koloniaal attaché bij het Duitse gezantschap te Londen geweest en is door zijn studies op het gebied van de koloniale en handelspolitiek ook buiten Duitsland bekend.

Met verwijzing naar officiële bescheiden deelde Zimmermann o.a. mede:

Het is waar dat de Franse regering begin augustus 1914 aan Spanje het verzoek heeft gericht, om aan de Duitse regering mede te delen, dat Frankrijk (evenals België, dat daartoe het initiatief had genomen) geneigd was, om op grond van de Kongo-akte de onzijdigheid van het Kongo-bekken te proclameren. Spanje echter – dit bleek niet uit de bovenvermelde brief in de N.R.C. – heeft, naar Zimmermann zegt, vreemd genoeg, de mededeling van Frankrijk niet aan Duitsland, maar aan Engeland doorgezonden.

Waarom? Daarvoor gaf Zimmermann geen verklaring. Op 16 augustus antwoordde Engeland afwijzend en bewoog Frankrijk en België, het voorstel tot neutralisatie op te geven. Naar Zimmermann zegde: “omdat naar beweerd werd Duitse troepen reeds gewapenderhand tegen Brits Midden-Afrika opgetreden waren”. In werkelijkheid moet Duitsland echter het bestuur van zijn koloniën lastgeving verstrekt hebben, om de afspraken van de Kongo-akte na te komen. Misschien is deze lastgeving niet bijtijds ter kennis van alle verstrooid in het binnenland liggende militaire stations gekomen. In elk geval zijn, volgens de Duitse lezing, op 6 augustus Duitse voorposten aan de Sanga door Fransen aangevallen en op 8 augustus hadden – volgens Engelse berichten – Engelse schepen Dar-es-Salaam reeds beschoten en de Duitse draadloze seinposten daar verwoest. Bovendien was op de Nyassa de kleine stoomboot Wissmann buitgemaakt. Ondanks deze gebeurtenissen, stelde de Duitse regering zich op het standpunt, dat de overbrenging van de wereldoorlog naar Midden-Afrika niet in de macht stond van misschien gebrekkig ingelichte, of in de eerste opgewondenheid uit voortvarendheid handelende lagere ambtenaren in Midden-Afrika, maar beslist moest worden door de regeringen in het moederland. Met goede wil zouden die regeringen nog zeer goed in de gelegenheid zijn, om eventuele militaire machtsoverschrijdingen van

hun ambtenaren in de koloniën te verloochenen, opdat Midden-Afrika toch nog onzijdig gebied zou kunnen blijven.

Daarom heeft zich het Duitse ministerie van buitenlandse zaken de 23^e augustus 1914 met een uitvoerige nota tot de Amerikaanse regering gericht en deze gevraagd, de in de Kongo-akte voorziene neutralisatie bij de belanghebbende oorlogvoerende mogendheden te bepleiten. Amerika was voor deze bemiddeling te meer aangewezen, aangezien op de Kongo-conferentie te Berlijn indertijd de afgevaardigde van Noord-Amerika degene was, die de neutralisatie had voorgesteld en door Sir Edward Malet, de vertegenwoordiger van Engeland, daarbij krachtig ondersteund was.

Kasson, de afgevaardigde van Noord-Amerika, had zijn voorstel gedaan, met verwijzing naar het lijden en de gevaren, die de eerste Europese kolonisten in Noord-Amerika te verduren hebben gehad, doordat wilde inboorlingen in de oorlogen van de blanken betrokken werden. Het gehele kolonisatiewerk van alle Europeanen was daardoor bedreigd geworden. Voor zulk een lot moest men Afrika bewaren.

Op 31 augustus werd het antwoord van president Wilson te Berlijn overhandigd. Het wees het verzoek van Duitsland af. Amerika had de Kongo-akte niet geratificeerd en kon daarom aan het verzoek van Duitsland niet voldoen.

Daarop wendde de Duitse regering zich op 15 september 1914 nog eens tot president Wilson met het verzoek, dat het bij de overbrenging van de vijandelijkheden naar Midden-Afrika ging om een onnodige verscherping van de oorlog, welke de beschavingsgemeenschap van de blanke volken ernstige afbreuk zou doen. In vertrouwen op de door Amerika verkondigde beginselen van de menselijkheid en de bescherming van de inboorlingen, had

Duitsland om de medewerking van Amerika tot neutraal verklaring van het Kongo-bekken verzocht, een verzoek, waardoor het in geen enkel opzicht met zijn onzijdigheidsplichten in conflict zou kunnen komen.

Op 21 september 1914 liet de regering te Washington aan Berlijn mededelen, dat zij zonder enige opmerking van haar zijde het Duitse voorstel eenvoudig aan de oorlogvoerende mogendheden doorgezonden had. Op 7 oktober volgde verder de mededeling, dat Engeland, Frankrijk en België afwijzend hadden geantwoord, omdat (naar gezegd wordt) de Duitsers de vijandelijkheden hadden begonnen.

Deze herhaalde stappen van Duitsland bij Amerika ten behoeve van de neutraal verklaring van Midden-Afrika, geheel in de geest van de eerste stap van België van 7 augustus 1914, waren niet in de brief in de N.R.C. vermeld.

De redenen waarom Engeland zich dadelijk tegen het Belgisch-Frans voorstel tot neutralisatie verklaarde, zoekt dr. Zimmermann in het volgende: De Engelsen was er veel aan gelegen, de Duitse draadloze stations in Afrika te verwoesten (kruiseroorlog) en het aan Duitse schepen onmogelijk te maken, aan de een of andere neutraal verklaarde Afrikaanse kust een toevlucht te vinden. Verder wilde Engeland in het algemeen de handen vrij hebben, om Oost-Afrika te kunnen veroveren.

De Compagnie Internationale des Wagons Lits, waarvan de hoofdzetel te Brussel was, zal binnenkort als nieuwe, uitsluitend Duitse onderneming worden geëxploiteerd, onder de naam Mitteleuropäische Speise- und Schlafwagen-Gesellschaft. Zij zal haar rijtuigen laten lopen op de lijnen Elfringen in Lotharingen tot

Konstantinopel, in verbinding met de lijnen naar Antwerpen, Oostende, Kopenhagen en Warschau.

Een der correspondenten in België van de Vlaamsche Stem schrijft:

In België is het eerste proces gevoerd over de belasting op de afwezigen. Het provinciaal raadslid voor Luik, de heer Francq, die in Engeland verblijf houdt, tekende voor het gerecht beroep aan tegen het besluit van de bestuurder der belastingen, die hem de aanslag van de belasting op de afwezigen oplegde. De eerste kamer van het beroepshof verklaarde niet bevoegd te zijn, om uitspraak te doen in fiscale kwesties, tenzij deze betrekking hebben op rechtstreekse belastingen. De belasting, waarvan sprake was, werd door het hof niet beschouwd als een rechtstreekse belasting, maar als een strafaks, waarvan de inningsprocedure buiten haar bevoegdheid ligt. Deze conclusies waren van de heer Hottrand, eerste advocaat-generaal. De heer Francq werd uitgenodigd elders zijn beroep in te dienen.

De correspondent te Brussel van De Vlaamsche Stem schrijft op 14 december:

Sedert de bezetting van Brussel door de Duitse legers, zijn de in België wonende buitenlanders, onderdanen van staten welke met Duitsland in oorlog zijn, aan scherpe maatregelen van toezicht onderworpen. Niet alleen diegenen, welke de dienstplichtige leeftijdsgrens niet hebben overschreden, maar ook de jongeren en de ouderen van dagen. Dezen mogen zich onder meer niet zonder een bijzondere toelating van hun verblijfplaats verwijderen, en ik ken een klooster van Franse broeders, die de verbintenis hebben moeten tekenen, dat zij zich niet meer na zeven uur 's avonds of niet voor zes uur 's morgens uit hun gesticht zullen verwijderen. Bovendien hadden al

deze vreemdelingen zich eens in de maand persoonlijk aan te melden bij het Duitse “Meldeamt”.

Naar een aanplakbiljet thans luidt, heeft de militaire gouverneur van Brussel, op bevel van de gouverneur-generaal, deze belemmeringen aan de vrije handel en wandel der bedoelde buitenlanders nog meer verscherpt. In de plaats van eens in de maand, zullen al de vreemdelingen, onderdanen van aan Duitsland vijandige staten, voortaan om de acht dagen voor de “Meldebeambte” persoonlijk moeten verschijnen, zo mannen als vrouwen, en als kinderen boven de leeftijd van 15 jaar. Ofschoon met Duitsland niet in staat van oorlog verkerend, wordt Italië nochtans beschouwd als zijnde aan Duitsland vijandig. Want uitdrukkelijk bepaalt het bericht, dat de maatregel ook toepasselijk is op de Italianen van beider kunne, meer dan 15 jaar oud.